

Het correctievoorschrift bestaat uit:

- 1 Regels voor de beoordeling
- 2 Algemene regels
- 3 Vakspecifieke regels
- 4 Beoordelingsmodel
- 5 Aanleveren scores
- 6 Bronvermeldingen

1 Regels voor de beoordeling

Het werk van de kandidaten wordt beoordeeld met inachtneming van de artikelen 41 en 42 van het Eindexamenbesluit VO.

Voorts heeft het College voor Toetsen en Examens op grond van artikel 2 lid 2d van de Wet College voor toetsen en examens de Regeling beoordelingsnormen en bijbehorende scores centraal examen vastgesteld.

Voor de beoordeling zijn de volgende aspecten van de artikelen 36, 41, 41a en 42 van het Eindexamenbesluit VO van belang:

- 1 De directeur doet het gemaakte werk met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen en het proces-verbaal van het examen toekomen aan de examinerator. Deze kijkt het werk na en zendt het met zijn beoordeling aan de directeur. De examinerator past de beoordelingsnormen en de regels voor het toekennen van scorepunten toe die zijn gegeven door het College voor Toetsen en Examens.
- 2 De directeur doet de van de examinerator ontvangen stukken met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen, het proces-verbaal en de regels voor het bepalen van de score onverwijld aan de directeur van de school van de gecommiteerde toekomen. Deze stelt het ter hand aan de gecommiteerde.

- 3 De gecommiteerde beoordeelt het werk zo spoedig mogelijk en past de beoordelingsnormen en de regels voor het bepalen van de score toe die zijn gegeven door het College voor Toetsen en Examens.
De gecommiteerde voegt bij het gecorrigeerde werk een verklaring betreffende de verrichte correctie. Deze verklaring wordt mede ondertekend door het bevoegd gezag van de gecommiteerde.
- 4 De examinerator en de gecommiteerde stellen in onderling overleg het behaalde aantal scorepunten voor het centraal examen vast.
- 5 Indien de examinerator en de gecommiteerde daarbij niet tot overeenstemming komen, wordt het geschil voorgelegd aan het bevoegd gezag van de gecommiteerde. Dit bevoegd gezag kan hierover in overleg treden met het bevoegd gezag van de examinerator. Indien het geschil niet kan worden beslecht, wordt hiervan melding gemaakt aan de inspectie. De inspectie kan een derde onafhankelijke corrector aanwijzen. De beoordeling van deze derde corrector komt in de plaats van de eerdere beoordelingen.

2 Algemene regels

Voor de beoordeling van het examenwerk zijn de volgende bepalingen uit de regeling van het College voor Toetsen en Examens van toepassing:

- 1 De examinerator vermeldt op een lijst de namen en/of nummers van de kandidaten, het aan iedere kandidaat voor iedere vraag toegekende aantal scorepunten en het totaal aantal scorepunten van iedere kandidaat.
- 2 Voor het antwoord op een vraag worden door de examinerator en door de gecommiteerde scorepunten toegekend, in overeenstemming met correctievoorschrift. Scorepunten zijn de getallen 0, 1, 2, ..., n, waarbij n het maximaal te behalen aantal scorepunten voor een vraag is. Andere scorepunten die geen gehele getallen zijn, of een score minder dan 0 zijn niet geoorloofd.
- 3 Scorepunten worden toegekend met inachtneming van de volgende regels:
 - 3.1 indien een vraag volledig juist is beantwoord, wordt het maximaal te behalen aantal scorepunten toegekend;
 - 3.2 indien een vraag gedeeltelijk juist is beantwoord, wordt een deel van de te behalen scorepunten toegekend in overeenstemming met het beoordelingsmodel;
 - 3.3 indien een antwoord op een open vraag niet in het beoordelingsmodel voorkomt en dit antwoord op grond van aantoonbare, vakinhoudelijke argumenten als juist of gedeeltelijk juist aangemerkt kan worden, moeten scorepunten worden toegekend naar analogie of in de geest van het beoordelingsmodel;
 - 3.4 indien slechts één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, wordt uitsluitend het eerstgegeven antwoord beoordeeld;
 - 3.5 indien meer dan één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, worden uitsluitend de eerstgegeven antwoorden beoordeeld, tot maximaal het gevraagde aantal;
 - 3.6 indien in een antwoord een gevraagde verklaring of uitleg of afleiding of berekening ontbreekt dan wel foutief is, worden 0 scorepunten toegekend tenzij in het beoordelingsmodel anders is aangegeven;

- 3.7 indien in het beoordelingsmodel verschillende mogelijkheden zijn opgenomen, gescheiden door het teken /, gelden deze mogelijkheden als verschillende formuleringen van hetzelfde antwoord of onderdeel van dat antwoord;
- 3.8 indien in het beoordelingsmodel een gedeelte van het antwoord tussen haakjes staat, behoeft dit gedeelte niet in het antwoord van de kandidaat voor te komen;
- 3.9 indien een kandidaat op grond van een algemeen geldende woordbetekenis, zoals bijvoorbeeld vermeld in een woordenboek, een antwoord geeft dat vakinhoudelijk onjuist is, worden aan dat antwoord geen scorepunten toegekend, of tenminste niet de scorepunten die met de vakinhoudelijke onjuistheid gemoeid zijn.
- 4 Het juiste antwoord op een meerkeuzevraag is de hoofdletter die behoort bij de juiste keuzemogelijkheid. Als het antwoord op een andere manier is gegeven, maar onomstotelijk vaststaat dat het juist is, dan moet dit antwoord ook goed gerekend worden. Voor het juiste antwoord op een meerkeuzevraag wordt het in het beoordelingsmodel vermelde aantal scorepunten toegekend. Voor elk ander antwoord worden geen scorepunten toegekend. Indien meer dan één antwoord gegeven is, worden eveneens geen scorepunten toegekend.
- 5 Een fout mag in de uitwerking van een vraag maar één keer worden aangerekend, tenzij daardoor de vraag aanzienlijk vereenvoudigd wordt en/of tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 6 Een zelfde fout in de beantwoording van verschillende vragen moet steeds opnieuw worden aangerekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 7 Indien de examinerator of de gecommiteerde meent dat in een examen of in het beoordelingsmodel bij dat examen een fout of onvolkomenheid zit, beoordeelt hij het werk van de kandidaten alsof examen en beoordelingsmodel juist zijn. Hij kan de fout of onvolkomenheid mededelen aan het College voor Toetsen en Examens. Het is niet toegestaan zelfstandig af te wijken van het beoordelingsmodel. Met een eventuele fout wordt bij de definitieve normering van het examen rekening gehouden.
- 8 Scorepunten worden toegekend op grond van het door de kandidaat gegeven antwoord op iedere vraag. Er worden geen scorepunten vooraf gegeven.
- 9 Het cijfer voor het centraal examen wordt als volgt verkregen.
Eerste en tweede corrector stellen de score voor iedere kandidaat vast. Deze score wordt meegedeeld aan de directeur.
De directeur stelt het cijfer voor het centraal examen vast op basis van de regels voor omzetting van score naar cijfer.

NB1 *T.a.v. de status van het correctievoorschrift:*

Het College voor Toetsen en Examens heeft de correctievoorschriften bij regeling vastgesteld. Het correctievoorschrift is een zogeheten algemeen verbindend voorschrift en valt onder wet- en regelgeving die van overheidswege wordt verstrekt. De corrector mag dus niet afwijken van het correctievoorschrift.

NB2 *T.a.v. het verkeer tussen examiner en gecommiteerde (eerste en tweede corrector):*
Het aangeven van de onvolkomenheden op het werk en/of het noteren van de behaalde scores bij de vraag is toegestaan, maar niet verplicht. Evenmin is er een standaardformulier voorgeschreven voor de vermelding van de scores van de kandidaten. Het vermelden van het schoolexamencijfer is toegestaan, maar niet verplicht. Binnen de ruimte die de regelgeving biedt, kunnen scholen afzonderlijk of in gezamenlijk overleg keuzes maken.

NB3 *T.a.v. aanvullingen op het correctievoorschrift:*
Er zijn twee redenen voor een aanvulling op het correctievoorschrift: verduidelijking en een fout.

Verduidelijking

Het correctievoorschrift is vóór de afname opgesteld. Na de afname blijkt pas welke antwoorden kandidaten geven. Vragen en reacties die via het Examenloket bij de Toets- en Examenlijn binnenkomen, kunnen duidelijk maken dat het correctievoorschrift niet voldoende recht doet aan door kandidaten gegeven antwoorden. Een aanvulling op het correctievoorschrift kan dan alsnog duidelijkheid bieden.

Een fout

Als het College voor Toetsen en Examens vaststelt dat een centraal examen een fout bevat, kan het besluiten tot een aanvulling op het correctievoorschrift.

Een aanvulling op het correctievoorschrift wordt door middel van een mailing vanuit Examenblad.nl bekendgemaakt. Een aanvulling op het correctievoorschrift wordt zo spoedig mogelijk verstuurd aan de examensecretarissen.

Soms komt een onvolkomenheid pas geruime tijd na de afname aan het licht. In die gevallen vermeldt de aanvulling:

- Als het werk al naar de tweede corrector is gezonden, past de tweede corrector deze aanvulling op het correctievoorschrift toe.
en/of
- Als de aanvulling niet is verwerkt in de naar Cito gezonden Wolf-scores, voert Cito dezelfde wijziging door die de correctoren op de verzamelstaat doorvoeren.

Dit laatste gebeurt alleen als de aanvulling luidt dat voor een vraag alle scorepunten moeten worden toegekend.

Als een onvolkomenheid op een dusdanig laat tijdstip geconstateerd wordt dat een aanvulling op het correctievoorschrift ook voor de tweede corrector te laat komt, houdt het College voor Toetsen en Examens bij de vaststelling van de N-term rekening met de onvolkomenheid.

3 Vakspecifieke regels

Voor dit examen zijn de volgende vakspecifieke regels vastgesteld:

- 1 Bij de tekst(en) met vragen worden, gelet op de aard van de opgaven, geen punten afgetrokken voor spelfouten. Voor idiomatische en grammaticale oneffenheden geldt hetzelfde, tenzij het antwoord er minder juist of zelfs fout door wordt.
- 2 Voor alle open vragen met een maximum aantal woorden geldt: indien een kandidaat een vraag herhaalt alvorens hij/zij tot een antwoord komt, worden de woorden tot aan het eigenlijke antwoord (conform het antwoordmodel) niet meegeteld.
- 3 De schrijfofdracht wordt als een enkele vraag beschouwd. Algemene regel 6 is derhalve niet van toepassing op de schrijfofdracht.
- 4 Voor het beoordelen van de schrijfofdracht geldt het volgende:
 - 4.1 Er kunnen meerdere (soorten) fouten in een zin worden gemaakt, die alle apart aangerekend worden.
 - 4.2 Meerdere spelfouten in één woord worden één keer aangerekend.
 - 4.3 Spelfouten in dezelfde, identieke woorden worden één keer aangerekend (werkwoordspelling uitgezonderd).
 - 4.4 Spelfouten in een woord en in afleidingen of samenstellingen van dat foutief gespelde woord worden één keer aangerekend.
 - 4.5 Spelfouten bij de vervoeging van werkwoorden worden alle apart aangerekend.

4 Beoordelingsmodel

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Aan het juiste antwoord op een meerkeuzevraag wordt 1 scorepunt toegekend.

Tekst 1 Erwtensoepp

1 maximumscore 4

	juist	onjuist
Meer dan de helft van de geteste soepen is verpakt in blik.	x	
Volgens de experts horen er doperwten in erwtensoepp te zitten.		x
In Struik Boerensoepp erwten zit een kleine hoeveelheid spinazie.		x
Unox Rijkgevulde erwtensoepp krijgt een voldoende (5,5 of hoger) voor smaak, maar een onvoldoende (lager dan 5,5) voor dierenwelzijn.	x	
Het woord 'snerten' is afgeleid van snotterig.		x
Ineke Luybé is de winnaar van het WK snertkoken.		x
Volgens Willem Himmelreich kun je de uien voor de erwtensoepp het best in ringen van 0,2 centimeter snijden.		x
Het consumentenpanel bestaat uit 62 mensen.	x	
Er zijn drie soepen die op de beide onderdelen zout én vetpercentage een onvoldoende scoren (lager dan 5,5).	x	

indien negen antwoorden juist	4
indien acht antwoorden juist	3
indien zeven antwoorden juist	2
indien zes antwoorden juist	1
indien minder dan zes antwoorden juist	0

Tekst 2 Fietsen verleer je nooit

- 2 A
3 C
4 B
5 B
6 B
7 C
8 B
9 B
10 A

Tekst 3 Dierenbescherming

- 11 A
12 maximumscore 2

Bel bij noodgevallen het landelijk meldnummer 144.	x
Check bij warm weer voor je je hond uitlaat de site van de Dierenbescherming.	
Neem je hond mee als je de auto verlaat.	x
Parkeer je auto in de schaduw.	
Probeer de eigenaar van een hond in nood op te sporen.	x
Sla een autoruit stuk in een levensbedreigende situatie.	x
Word lid van de Dierenbescherming.	

- indien vier antwoorden juist 2
indien drie antwoorden juist 1
indien minder dan drie antwoorden juist 0

- 13 C

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

14 maximumscore 1

voor mensen die bij de dierenpolitie willen werken	
voor mensen die een hond zonder baasje in de auto zien zitten	x
voor mensen die erover denken om lid te worden van de Dierenbescherming	
voor mensen die overwegen om een hond aan te schaffen	
voor mensen die van dieren houden	
voor mensen die zowel een auto als een hond hebben	x

15 maximumscore 1

“Bij mooi weer kan dit erg gevaarlijk zijn, omdat de temperatuur binnen razendsnel oploopt tot wel 50 °C.”

Opmerking

Het gebruik van aanhalingstekens bij het citeren van een zin(sgedeelte) is niet verplicht.

Tekst 4 Inburgeren versie 2.0

16 A

17 C

18 maximumscore 1

Wie verplicht inburgert, leert een land kennen dat vol zit met stereotypen, vooroordelen en verouderde techniek.	x
Als een nieuwkomer de ambitie heeft om bijvoorbeeld arts te worden, dan wordt die direct de kop ingedrukt.	
De afbeeldingen in de boeken benadrukken dat je als vrouw ondergeschikt bent, als nieuwkomer te gast, en dat je niets zult bereiken.	
Een foto zegt meer dan duizend woorden – zeker als je een taal nog niet goed spreekt.	
We bereiden nieuwkomers voor op een land dat niet bestaat.	x

19 B

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

20 A

21 C

22 **maximumscore 1**

“Want het is fundamenteel verkeerd dat we als samenleving verblijfsvergunningen laten afhangen van examens die omstreden normen en waarden toetsen.”

Opmerking

Het gebruik van aanhalingstekens bij het citeren van een zin(sgedeelte) is niet verplicht.

23 **maximumscore 1**

bedenkelijke	x
dubieuze	x
foute	
onzekere	
twijfelachtige	x
verkeerde	

24 D

25 A

26 D

27 A

Tekst 5 Bamboefietsen

28 A

29 **maximumscore 1**

2 - 1 - 3

30 B

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

31 maximumscore 1

Een bamboefiets is stevig.	x
Een bamboefiets is diefstalgevoelig.	
Een bamboefiets is gemaakt van duurzaam materiaal.	x
Een bamboefiets is gemaakt van zeldzaam materiaal.	
Een bamboefiets is gemaakt van materiaal dat snel groeit.	x
Een bamboefiets is gemakkelijk door te verkopen.	
Een bamboefiets is zwaar.	

32 C

33 C

34 D

35 B

36 maximumscore 1

2 - 1 - 5 - 4 - 3

Schrijfoopdracht

37 maximumscore 13

Als de kandidaat de opdracht helemaal niet heeft uitgewerkt, geen scorepunten toekennen.

37.1 maximumscore 6

Aftrek inhoud

De score is 6 scorepunten minus aftrek. De score kan niet lager zijn dan 0.

Indien de volgende elementen geheel of gedeeltelijk onjuist zijn of ontbreken:

– kandidaat stelt zichzelf voor	1
– aanleiding e-mail: opdracht voor Nederlands	1
– vraag om verzoek deelname interview	1
– vraag aan Mirjam Nagel	1
– wat kandidaat aanspreekt aan het bedrijf BlackStarBikes	1
– wat duurzaamheid voor kandidaat betekent	1
– voorbeeld 1 waaruit blijkt dat kandidaat duurzaam leeft	1
– voorbeeld 2 waaruit blijkt dat kandidaat duurzaam leeft	1
– vraag om rondleiding door sociale werkplaats	1
– verzoek om snelle reactie	1

37.2 maximumscore 5

Aftrek taalgebruik

De score is 5 scorepunten minus aftrek. De score kan niet lager zijn dan 0.

– één of twee formuleringsfouten (onvolledige zinnen, onjuiste woordkeuze, onjuiste verwijzingen, onjuiste zinsbouw)	1
– drie of vier formuleringsfouten	2
– vijf of meer formuleringsfouten	3
– één of twee spelfouten (fouten in de spelling van werkwoordsvormen, overige spelfouten, inclusief ten onrechte opgenomen of weggelaten hoofdletters)	1
– drie of vier spelfouten	2
– vijf of meer spelfouten	3
– twee of meer interpunctiefouten	1

Opmerking

Om taalgebruik te kunnen beoordelen, moet de uitwerking van de kandidaat een minimum aantal woorden bevatten. Als de uitwerking van de kandidaat uit minder dan 100 woorden bestaat, geen scorepunten voor taalgebruik toekennen. De voorgedrukte gegevens tellen niet mee voor het bepalen van het aantal woorden.

37.3 maximumscore 2
Aftrek presentatie/conventies

De score is 2 scorepunten minus aftrek. De score kan niet lager zijn dan 0.

Indien de volgende elementen geheel of gedeeltelijk onjuist zijn of ontbreken:

– passende onderwerpregel	1
– vermelding slotformule en voor- en achternaam onder e-mail	1
– alinea-indeling	1
– samenhang	1
– logische volgorde	1
– passend taalgebruik	1

Opmerking

Als de kandidaat gebruikmaakt van conventies die niet passen bij de tekstsoort 1 scorepunt aftrekken.

5 Aanleveren scores

Verwerk de scores van alle kandidaten per examinator in de applicatie Wolf. Cito gebruikt deze gegevens voor de analyse van de examens.

Om de gegevens voor dit doel met Cito uit te wisselen dient u ze uiterlijk op 31 mei te accorderen.

Ook na 31 mei kunt u nog tot en met 9 juni gegevens voor Cito accorderen. Deze gegevens worden niet meer meegenomen in de hierboven genoemde analyses, maar worden wel meegenomen bij het genereren van de groepsrapportage.

Na accordering voor Cito kunt u in Wolf de gegevens nog wijzigen om ze vervolgens vrij te geven voor het overleg met de externe corrector. Deze optie is relevant als u Wolf ook gebruikt voor uitwisseling van de gegevens met de externe corrector.

6 Bronvermeldingen

tekst 1	naar een artikel van Linda de Gouw, de Consumentengids, februari 2018
tekst 2	naar een artikel van Ellen de Visser, de Volkskrant, 22 september 2017
tekst 3	naar een advertentie van de Dierenbescherming
tekst 4	naar een artikel van Jitske-Sophie Venema, het Algemeen Dagblad, 21 juni 2018
tekst 5	naar een artikel uit van Nanda Troost, de Volkskrant, 3 februari 2014